

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Skandynawska myśl i polityka społeczna		8.0.11862	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Instytut Skandynawistyki i Fennistyki			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Skandynawistyka	forma	stacjonarne
		moduł	media i społeczeństwo w krajach nordyckich
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Kazimierz Musiał, profesor uczelni; dr Marta Grzechnik			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Konwersatorium		Semestr 5 - 3 ECTS	
Sposób realizacji zajęć		30 h - udział w zajęciach	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		20 h - lektura tekstów i przygotowanie prezentacji lub studium przypadku	
Liczba godzin		25 h - przygotowanie dziennika uczenia się	
Konwersatorium: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2021/2022 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
- obowiązkowy - fakultatywny (do wyboru)		- polski - angielski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny - Wykład problemowy - Wykład z prezentacją multimedialną		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - dłuższa wypowiedź pisemna (rozwiązywanie problemu, studium przypadku), prowadzenie dziennika uczenia się (w formule learning diary)	
		Podstawowe kryteria oceny	
		<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie (samodzielne lub w grupie) projektu lub ustnej prezentacji na potrzebę udziału w dyskusji w ramach wykładu konwersatoryjnego – 20% przygotowanie dłuższej wypowiedzi pisemnej na temat uzgodniony z prowadzącym (studium porównawcze uwzględniające wszystkie kraje nordyckie w danej kwestii polityki społecznej omawianej na zajęciach) – 50 % przedstawienie do wglądu i weryfikacji systematycznie wypełnianego dziennika uczenia się, uwzględniającego streszczenie głównych wątków tematycznych poruszanych na zajęciach, uwagi krytyczne studenta co do omawianej tematyki i procesu uczenia się, wykorzystane źródła i pomoce pozwalające aktywnie uczestniczyć w zajęciach – 30% 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	Dziennik uczenia się	dyskusja w czasie zajęć	prezentacja ustna przygotowanego w grupie projektu	przygotowanie projektu w grupie
Wiedza				
K_W04	+		+	
K_W06	+		+	
K_W08	+		+	
K_W10	+		+	
Umiejętności				
K_U01	+		+	
K_U02		+	+	
K_U05	+			+
K_U08		+	+	
K_U09		+	+	
Kompetencje				
K_K01	+			
K_K05	+			+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Zaliczone przedmioty Historia regionu nordyckiego oraz nr Wybrane zagadnienia polityczno-społeczne krajów nordyckich, chyba że w szczególnych przypadkach prowadzący postanowi inaczej.

B. Wymagania wstępne

Ma ugruntowaną wiedzę na temat podstaw systemu politycznego i administracyjnego krajów nordyckich. Umie samodzielnie zdobywać i wykorzystać zdobywaną wiedzę teoretyczną. Posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych w języku polskim na potrzeby dokumentowania zdobywanej wiedzy.

Cele kształcenia

Celem kursu jest podkreślenie znaczenia i przeanalizowanie skandynawskiego, i szerzej, nordyckiego wkładu w myśl i politykę społeczną w XX i XIX wieku. Wychodząc ze specyficznie nordyckiej idei postępu i nowoczesności, czego wyrazem był między innymi tak zwany model nordycki, uczestnicy kursu poznają specyfikę nordyckiej kultury politycznej, państwa socjalnego i stosunków panujących na rynku pracy. Ten ogłód systemowej i instytucjonalnej rzeczywistości społecznej uzupełniony zostaje perspektywą jednostkową obywatela w państwie opiekuńczym.

Drugim celem jest poznanie nordyckiej tradycji ekonomicznej i ekonomii politycznej, która historycznie rzecz biorąc miała zasadniczy wpływ na politykę społeczną a obecnie przyczynia się do oryginalności nordyckich rozwiązań w zarządzaniu sektorem publicznym. Dla dzisiejszych sukcesów państw nordyckich w sensie ekonomicznym i społecznym zasadnicze znaczenia miały edukacja i szkolnictwo wyższe.

Trzecim celem przedmiotu jest praca ze studentami nad studiami przypadku w tym sektorze w celu zrozumienia specyficznego, nordyckiego myślenia o roli edukacji i systemu szkolnictwa w budowaniu racjonalnych i prowsłotnotowych postaw obywatelskich.

Czwartym celem kursu jest analiza przemian dokonujących się w nordyckich państwach narodowych pod wpływem globalizacji i będącego jej społeczną konsekwencją multikulturalizmu.

Treści programowe

Myśl i polityka społeczna obszaru nordyckiego w perspektywie europejskiej, Model nordycki – historia i terażniejszość, Idea postępu i nowoczesności, Państwo opiekuńcze, polityka społeczna w wymiarze rynku pracy i elastycznego bezpieczeństwa (flexicurity), Obywatel w państwie opiekuńczym, Mniejszości społeczne i równouprawnienie w dobie ponowoczesnej, Nordycka tradycja ekonomiczna, Nordycki model polityki – konsensualizm i idea umowy społecznej, Neoliberalizm i państwo minimalne a zarządzanie sektorem publicznym, Nordycki model edukacji i szkolnictwa wyższego z perspektywie różnych interesariuszy, Polityka edukacyjna od Grundtviga do uczenia się przez całe życie, Nordyckie państwa narodowe w dobie multikulturalizmu, Oryginalność czy peryferyjność nordyckiej myśli i polityki społecznej.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (prowadzący każdorazowo ustala listę lektur):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

- Arnesen, Anne-Lise; Lundahl, Lisbeth (2006): Still Social and Democratic? Inclusive Education Policies in the Nordic Welfare States, Scandinavian Journal of Educational Research, 50(3), 285 – 300.
- Ægidius, Karl Kristian (2003): Zasady edukacji dorosłych w uniwersytetach ludowych w Danii – z dziejów idei i metod nauczania, [w:] Byczkowski M., Maliszewski T., Przybylska E. (red.): Uniwersytet ludowy – szkoła dla życia. Wieżycza: Ka-szubski Uniwersytet Ludowy im. J. Wybickiego, 33-46.
- Childs, Marquis W. (1933): Sweden: Where Capitalism is Controlled. Harper's Magazine, Vol. 167, 749-758.

- Chwastek, Joanna (2008): Droga do Północnego Raju. Historyczne i społeczne uwarunkowania nordyckiego państwa opiekuńczego. Przykład Norwegii. *Mishellanea*, nr 4 (8), 44-55.
- Ervasti, Heikki; Fridberg, Torben; Hjerm, Mikael; Kangas, Olli; Ringdal, Kristen (2008): The Nordic model, [w:] Ervasti, Heikki et al. (red.): *Nordic Social Attitudes in a European Perspective*, Cheltenham: Edward Elgar, 1-21.
- Hansen, Klaus Georg; Rasmussen, Rasmus Ole; Roto, Johanna (2011): *Demography in the Nordic countries – A synthesis report*. Stockholm: Nordregio. (wybrane wykresy i ich omówienie)
- Häusermann, Silja; Palier, Bruno (2008): The politics of employment-friendly welfare reforms in post-industrial economies, *Socio-Economic Review*, 6, 559 - 586.
- Hirdman, Yvonne (1997): Social Planning under Rational Control, [w:] Pauli Kettunen & Hanna Eskola (eds.), *Models, Modernity and the Myrdals*. Helsinki: Renvall Institute, 55-80.
- Jutila, Merja (2011): Narrowing of Public Responsibility in Finland, 1990–2010, *Social Policy & Administration*, 45(2), 194–205.
- Ka, Lin & Carroll, Eero (2006): State institutions, political power and social policy choices: Reconstructing the origins of Nordic models of social policy. *European Journal of Political Research*, 45(2), 345-367.
- Lidström, Anders (2001): Sweden: The End of the 'Swedish Model'? [w:] Loughlin, J. (red.): *Subnational Democracy in the European Union*, Oxford: Oxford University Press, 319-342.
- Lidström, Anders (2001): Denmark: Between Scandinavian Democracy and Neoliberalism, [w:] Loughlin, J. (red.): *Subnational Democracy in the European Union*, Oxford: Oxford University Press, 343-364.
- Lister, Ruth (2009): A Nordic Nirvana?: Gender, Citizenship, and Social Justice in the Nordic Welfare States, *Social Politics: International Studies in Gender, State and Society*, 16 (2), 242-278.
- Musiał, Kazimierz (1999): Institutionalisation of Scandinavian Consensual Democracy. *Folia Scandinavica Posnaniensia*, Vol. 5, 59-73.
- Petersen, Ove Karup (1995): Historia instytucjonalna ustroju państwowego Danii, [w:] *Negocjacje - droga do paktu społecznego*. Warszawa: Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, 71-107.
- Rudolf, Stanisław (1995): Miejsce i rola umowy podstawowej w norweskich stosunkach przemysłowych, [w:] *Negocjacje - droga do paktu społecznego*. Warszawa: Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, 109-121.
- Sipilä, Jorma; Anttonen, Anneli; Kröger, Teppo (2009): A Nordic Welfare State in Post-industrial Society, [w:] J. Powell, J. Hendricks: *The Welfare State in Post-Industrial Society*. Dordrecht: Springer, 181-198.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- Brochmann & Hagelund (2010): Hvem sin velferdstat - innvandringspolitikk i Skandinavia 1945-2010. *Samtiden* 02/2010, 98-115.
- Childs, Marquis W. (1936): *Sweden: The Middle Way*. New Haven: Yale University Press. (wybrane rozdziały)
- Einhorn, Eric S.; Logue, John (2010): Can Welfare States Be Sustained in a Global Economy? Lessons from Scandinavia. *Political Science Quarterly*, 125(1), 1-29.
- Fogh Rasmussen, Anders (1993): Fra socialstat til minimalstat: En liberal strategi. København: Samleren.
- Fridberg, Torben; Kangas, Olli (2008): The welfare state, poverty and social exclusion, w: Ervasti et al.: *Nordic Social Attitudes in a European Perspective*. Cheltenham: Edward Elgar, 22-47.
- Greve, Carsten; Ejersbo, Niels (2005): *Contracts as Reinvented Institutions in the Public Sector: A Cross-Cultural Comparison*. Westport, Connecticut and London: Praeger Publishers.
- Hervik, Peter (2004): The Danish cultural world of unbridgeable differences, *Ethnos*, 69 (2), 247 — 267.
- Hilson, Mary (2008): The Nordic Model. Scandinavia since 1945. London: Reaktion Books, s. 25-56 oraz s. 87-114. (= Rozdział 1: Consensual Democracies? The Nordic Political Model, oraz Rozdział 3: The Nordic Model of Welfare).
- Hvinden, Bjørn and Johansson, Håkan (2007): *Citizenship in Nordic Welfare States. Dynamics of choice, duties and participation in a changing Europe*. London & New York: Routledge.
- Kettunen, Pauli; Petersen, Klaus (red.) (2011): *Beyond Welfare State Models. Transnational Historical Perspective on Social Policy*. Cheltenham: Edward Elgar. (wybrane rozdziały)
- Lindh, Thomas (2003): The changing age structure and the public sector, [w:] Andersen, Torben M. & Molander, Per (red.): *Alternatives for Welfare Policy*, Cambridge: Cambridge University Press, 49-75.
- Nexø Jensen, Hanne (1998): Gender as the dynamo: when public organizations have to change, [w:] von der Fehr, Drude; Jónasdóttir, Anna G.; Rosenbeck, Bente (red.): *Is there a Nordic feminism? Nordic feminist thought on culture and society*. Philadelphia, PA: UCL Press, 162-177.
- Pykkänen, Anu (2008): Transformation of the Nordic Model: From Welfare Politics to Gendered Rights, *Canadian Journal of Women and the Law*, 19 (2), 335-354.
- Szelągowska, Grażyna (2002): Poddany i obywatel. Stowarzyszenia społeczne w Danii w dobie transformacji ustrojowej. Warszawa: Wydawnictwo DiG, 169-194. (= rozdz. VIII. U progu społeczeństwa obywatelskiego).
- Telhaug, Alfred Oftedal; Mediås, Odd Asbjørn; Aasen, Petter (2006): The Nordic Model in Education: Education as part of the political system in the last 50 years, *Scandinavian Journal of Educational Research*, 50(3), 245 – 283.
- Zaremba, Maciej (1989): Tryumf wielkiej wspólnoty, przeł. Joanna Szczepanowska, *Res Publica*, nr 8 (numer monograficzny: „Szwecja – szczęśliwa prowincja?”).
- Bieżące publikacje i mapy dostępne na stronie <http://www.nordregio.se/>.

B. Literatura uzupełniająca

- Anioł, Włodzimierz (2009): Mocarstwo humanitarne? Norwegia wobec nowych wyzwań społecznych, *Problemy Polityki Społecznej* 2009, tom 12, 121-144.
- Castells, Manuel; Himanen (2009 [2002]): *Spółczesność informacyjna i państwo dobrobytu*. Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej.

- Childs, Marquis W. (1938): This is Democracy. Collective Bargaining in Scandinavia. New Haven: Yale University Press.
- Dośpiał-Borysiak, Katarzyna (2007): Państwa Nordyckie a Unia Europejska. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe.
- Frykman, Jonas & Löfgren, Orvar (2007, orig 1979): Narodziny człowieka kulturalnego. Kształtowanie się klasy średniej w Szwecji XIX i XX wieku. Kęty: Wydawnictwo Marek Derewiecki.
- Hansen, Hanne Foss (2005): Evaluation in and of Public-sector Reform: The Case of Denmark in a Nordic Perspective, Scandinavian Political Studies, 28 (4), 323-347.
- Knudsen, Tim (2008): Fra folkestyre til markedsdemokrati, Dansk demokratihistorie efter 1973. København: Akademisk Forlag.
- Kubka, Andrzej (2009): Demokratyczne systemy narodowe państw skandynawskich wobec wyzwań globalizacji (na przy-kładzie Szwecji), [w:] Kamińska, Katarzyna; Mrozowska, Sylwia; Piwnicki Grzegorz (red.): Państwa – regiony – świat w kształtującej się rzeczywistości globalnej. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, s. 249-256.
- Marulewska, Kinga (2008): Eugenika w świetle idei postępu. Rozważania wokół fundamentów filozoficznych, Dialogi Polityczne, 10/2008, 63-83.
- Nordic Statistical Yearbook 2011.
- Olsson, Sven E. & Lewis, Dave (2002): Welfare rules and indigenous rights: the Sami people and the Nordic welfare states, [w:] John Dixon and Robert P. Scheurell (eds.): Social welfare with indigenous peoples, London: Routledge, 140-185.
- Szelałowska, Grażyna (2010): Dania. Warszawa: Wydawnictwo Trio.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W04 K_W06 K_W08 K_W10 K_U01 K_U02 K_U05 K_U08 K_U09 K_K01 K_K05	K_W04, K_W06, K_W08, K_W10 Student: <ul style="list-style-type: none"> • Zna wybraną, zaawansowaną terminologię z zakresu dyscyplin naukowych właściwych dla kierunku skandynawistyka, w języku polskim, angielskim lub jednym z języków nordyckich (szwedzkim, norweskim, duńskim, fińskim) (K_W04), • Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu kulturę obszaru nordyckiego.(K_W06), • Zna i rozumie metody, narzędzia oraz techniki pozyskiwania danych, odpowiednie dla nauk o polityce i administracji w zakresie nauczonym na kierunku skandynawistyka, pozwalające opisywać zjawiska, struktury i instytucje społeczne oraz procesy w nich i między nimi zachodzące (K_W08), • Zna i rozumie fakty związane z geograficznym, społecznym, historycznym i ekonomicznym zróżnicowaniem obszaru Europy Północnej oraz dylematy współczesnej cywilizacji (K_W10).
	Umiejętności K_U01, K_U02, K_U05, K_U08, K_U09 Student: <ul style="list-style-type: none"> -Potrafi – w języku polskim, angielskim lub jednym z języków nordyckich (szwedzkim, norweskim, duńskim, fińskim) – wyszukiwać, selekcjonować, analizować i interpretować informacje z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (K_U01), - Umie samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie oraz rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego ze szczególnym uwzględnieniem kultury obszaru Europy Północnej (K_U02), - W warunkach nie zawsze przewidywalnych potrafi innowacyjnie rozwiązać zadanie, również z wykorzystaniem języka obcego, sięgając po stosowne metody i procedury (K_U05), - Potrafi komunikować się, również w językach obcych, z otoczeniem i merytorycznie argumentować, uzasadniając swoje stanowisko (K_U06), - Posiada umiejętność przygotowania prac pisemnych w języku polskim lub języku obcym w ramach dyscyplin na kierunku skandynawistyka, w oparciu o różne pojęcia teoretyczne i bogate źródła. (K_U08), - Posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim lub w języku obcym, właściwym dla kierunku skandynawistyka, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł.(K_U09).
	Kompetencje społeczne (postawy) K_K01, K_K05 Student: <ul style="list-style-type: none"> • Jest świadomy stopnia osiągniętej wiedzy na temat Europy Północnej oraz jej języków, a także potrafi tę wiedzę krytycznie ocenić. (K_K01), • Jest gotów do wypełnienia roli zawodowej pracownika nordyckich firm, funkcjonujących na polskim rynku pracy bądź firm polskich współpracujących z krajami skandynawskimi, w tym w zakresie promocji literatury. (K_K05).

Kontakt

kazimierz.musial@ug.edu.pl